

מסורבת גט – והדרכים להתרתה בעבר ובהווה

בי"ס: ישיבת סנהדרין – אמי"ת המר רחובות

מורה מלווה: ברקת כהן

כיתה: ט'

תלמיד: לשם כהן

הצעה להתמודדות עם השאלה התורנית

ההצעה להתמודד עם סרבני הגט היא שבתי הדין הרבניים ישתמשו בסמכויותיהם שמוקנות להן ע"פ החוק המאפשר להם הטלת סנקציות על גברים מסרבי גט, כך למשל ניתן היה לראות בתקופה האחרונה, כי כאשר בתי הדין נקטו בסנקציות נגד מסרב גט שניסה לרצוח את אישתו, סרבן הגט העניק לה גט בו במקום והאישה לא הייתה צריכה להיות מסורבת גט שנים רבות, כמו במקרים רבים אחרים. סנקציות דוגמת: עיכוב יציאה מהארץ, ביטול החזקת רישיון נהיגה, הפצת שמו ברבים כמסרב גט, מניעת אחזקת חשבונות בנק ושימוש במאסר.

כמו כן, באפשרות בתי הדין להחזיר את תקנת מורדת שהייתה קיימת במשך 500 שנה, תקנה זו תאפשר לנשים את חירותן בתמורה על ויתור כתובתן. כמו כן, באפשרות בתי הדין בהצעתו של גר"ח פלאגי שהציב מועד וקצבה לכפייה על רקע "אין סיכוי לשלום", כך שבמקרה שבני זוג פרודים יותר מ"י"ח חודשים, ואין סיכוי לשלום, יפרדו הזוג ויהיה ניתן לכפות את הגבר עד שיאמר רוצה אני.

מוכה שחין, ובעל פולפוס, והמקמץ, והמצרף נחושת, והבורסי בתלמוד בבלי מסכת כתובות עז', אי מוסיפים ושואלים מה לגבי אדם שאינו מפרנס לזון אותה. ישנה מחלוקת בגמרא השו"ע פוסק שבמקרה כזה כופים אותו לגרשה, אך הרמ"א כותב שאין כופים במקרה זה. במסכת כתובות ע, ע"א נחלקו להלכה השו"ע והרמ"א השולחן ערוך אומר שבמקרים המנויים במשנה במסכת כתובות ז, מכריחים את הבעל לגרש את אשתו אפילו בשוט, ואילו הרמ"א חושש לגט מעושה שאינו תקף, ולכן כותב שראוי להחמיר ולא לכופו בכוח. בראשית תקופה הגאונים נקבע, שכל אישה החפצה לקבל גט מבעלה תקבלנו באופן מידי, כופים את הבעל לאלתר לתת לאישה את הגט, וזכויותיה הכספיות של האישה נשמרות במלואן. בשאלה שהובאה לפני ר' שרירא הוא הסתמך על תקנת המורדת שהייתה נהוגה בכל כבר לפני 300 שנה המתירה לקהילת צפון אפריקה לנהוג ע"פ תקנת המורדת בזמנו. תקנת המורדת התקבלה גם באשכנז ע"י רבנות גרשום והרשב"ם. במשך 500 שנה נהגה תקנת מורדת בחברה היהודית בארצות האיסלם ובאירופה הנוצרית.

שאלה תורנית והקשר לחיים האישיים שלי

בדת היהודית מטרת מצוות הקידושין היא לקשר בין הבעל לאשתו בצורה הכי חזקה שיכולה להיות ומשום כך בעיית התרת הנשואין קשה כל כך. ענייני נישואין וגירושין בין יהודים נמצאים בסמכותו הייחודית של בית הדין הרבני, הפוסק על פי ההלכה היהודית. ביהדות נעשים הגירושים כך שהבעל נותן לאשה גט, שהוא שטר של התרת קשר הנישואים. ההלכה היהודית קובעת כי גט חייב להינתן בהסכמה של שני הצדדים וכך נוצרה למעשה התופעה של סרבנות גט, הבעל או האישה, מסרבים לתת גט, למרות שהצד השני אינו מעוניין להמשיך בקשר הנישואין. במסכת גיטין נאמר: "אשה יוצאה לרצונה והאיש אינו מוציאה אלא לרצונו", כלומר, בעל המעוניין לתת גט לאשתו שאינה מסכימה לקבלו, רשאי לגרש אותה בניגוד לרצונה. ואילו אישה אינה יכולה להתגרש אלא אם זהו רצון בעלה. ישנם מקרים בהם ההלכה מאפשרת לכפות על הבעל לגרש את אשתו גם אם הוא אינו מעוניין בכך. במסכת גיטין ט' משנה ח' מדובר על גט מעושה בו כופים את הבעל לתת גט לאישה. גם כיום ישנם מקרים בהם הרבנים קובעים על חיוב גט. במסכת כתובות ז', מונים חמישה מקרים שבהם מכריחים את הבעל לתת גט לאשתו אם היא מעוניינת בכך:

שאלתי התורנית היא: באיזה אופן התייחסו בתקופת הגמרא, וכיצד מתייחסים בימנו לנושא התרת מסורבת גט.

בחרתי בנושא התרת מסורבות גט בשל זיקה אישית לנושא, אחותי הבכורה מחכה זה כבר יותר משנתיים לגט ועדין לא מקבלת אותו. אחותי היא אחת מיני נשים רבות בישראל הסובלות ממצב של "מסורבות גט", נשים אלו אינן יכולות להתחתן מחדש, אינן יכולות להביא ילדים לעולם והן נידונות למעשה לשנים של בדידות. נוכח מצבה המתמשך של אחותי, החלטתי שזה הנושא אותו אני רוצה לחקור, רציתי להבין כיצד ייתכן כי נשים שלא מעוניינת להמשיך בחיי הנישואין ובפועל הן לא חיות באותו בית עם הבעל ועם זאת נמנע מהם להמשיך בחייהם עקב היותן מסורבות גט. סרבנות גט הינה אלימות כלפי נשים, אלימות אינה חייבת תמיד להיות פיזית, ברגע שגבר שולל את חירות האישה, ולא מאפשר לה להמשיך בחייה, הוא נוהג כלפיה באלימות. אנו חיים במדינה מתוקנת, מדינה שלא נותנת יד לאלימות, ועל כן לא ייתכן בעיניי שכיום עדין קיים מצב שבו מאות נשים נשורות עגונות, כואבות ובחזקת אסירות.